

PROTECTIONISTISCHE MAATREGELEN TEN GUNSTE VAN DE GOUDSE PIJPEMAKERS IN 1791.

In het zeker belangrijke standaardwerk van Helbers en Goedewaagen " Goudse Pijpen " schrijft laatstgenoemde o.a. op pag.6:

" Hoewel de handel al sterk was teruggelopen, gingen omstreeks 1765 jaarlijks nog 10 Friesche tjalkschepen met Goudsche pijpen naar Hamburg. In 1789 gingen er geen 3 schepen meer. Dit alles was oorzaak dat het gilde in 1789 bij de regeering aandrang op een in- en doorvoerbelasting op pijpen." Dit gebeurde door de sterke concurrentie van de Duitse stad Höhr, die veel goedkoper produceerde door de veel lagere levensstandaard en bovendien niet aarzelde de merken van de beste Goudse ateliers op zijn pijpen te plaatsen. Op " 19 mey 1791 " (de regeringsmolens maalden ook toen al langzaam!) behaagde het Hunne Ed.Gr.Mog. eene Publicatie uit te geven, waarbij het volgende werd bepaald:

" Voor Eerst, dat niemand op eenige Pypen buiten de Stad Gouda gemaakt wordende, op de zyde van de hiel, of op de kop of steel van de Gemelde Pypen of op eenig gedeelte derzelven, hoe ook genaamd, het Wapen der Stad Gouda, of ook eenige sterretjes, bloemen of stippen, of iets diergelijks, eenigzints naar het Wapen de Stad Gouda gelykende of dat verbeeldende, noch ook den naam der Stad Gouda, zal mogen stellen of doen stellen, het zy zulks in de Vorm gesneden, het zy door andere instrumenten daarin of op gedrukt wordende of op eenigerlei manieren hoegenaamd. Ten Tweeden, dat geen Pypenfabriqueur op desselfs Pypen een andere naam, dat zijn eigen, zal mogen gebruiken, of stellen of doen stellen; en dat byzonder niemand op de Pypen, buiten Gouda gemaakt wordende, de naam of het merk van de Pypenfabriqueur te Gouda op enigerlei wyze zal mogen stellen of doen stellen mitsgaders dat niemand voorwetens enige Pypen, welke buiten Gouda gemaakt, doch, tegen het voorschreven verbod, met het wapen, of den naam der Stad Gouda, of met den naam of met het merk van een Goudschen Pypen-fabriqueur voorzien zijn zal mogen verkoopen, mitsgaders zodanige Pypen in te pakken of te doen inpakken in tonnen, mandens, kisten of andere embalagie, met het Wapen der Stad Gouda of de naam of het teeken van een der Pypemakerijen, aldaar geëxcerceert wordende; alles op eene boete van zes hondert Guldens, telkens by den overtreden, te verbeuren; en bovendien op poene van zoodanige arbitaire straffen, als na de omstandigheden van den gepleegden bedrieglyken handel, als een soort van falsiteit zynde, zal bevonden worden te behooren."

Wijlen de heer Goedewaagen spreekt van een " in- en doorvoerbelasting ", waarvan in het voorgaande geen sprake is.

Mijn vraag is dan ook, wie spoort - zo deze ooit is verschenen - de publicatie of ordonnantie op, waarbij deze belasting werd ingesteld? Of was de voornoemde publicatie de honorering van het verzoek van de pijpemakers?

G.A.Brongers,
conservator van het Niemeyer
Nederlands Tabacologisch Museum
te Groningen.